

Det er rart med sannheten

“ . . . Men nikkedukker har ingen vilje . . . ”

I bladet «Folkehæren» forteller en norsk sjømann noen minner fra krigens tid. Under en konvoytjeneste i Atlanterhavet har han en samtale med en matros og nybegynner som kaldtes Alesund.

«Det er futt i karene inatt, sa Alesund, «så nå får vi underholdning fremover natta og helt gratis. De var nok ikke så høye i hatten i Svolve».

«Om han var med der?»

«Ja, i Commandos».

«Men hvorfor sluttet du der? Vil du heller være sjømann?»

«Det ble trubbel med gubbene. Vi skulle sprengte og sprengte, alt som var i Norge - og noen av oss syntes det ble for mye. De skal jo leve

familiene våre i Norge også, og når krigen er slutt, skal vi også ha noe å bite i.....»

—Et kraftig smell og et glimt fikk oss til å kikke ut, men vi så ikke noe mere.

«Nei, det skjer ikke noe med oss i natt, så kom bare og få en kjeft kaffi — og hender det noe, så kan vi dra utørst», sa kommandosen.

«Hva sier gubbene våre i London om sprengningen da, vil vi vite. «Det kan da vel ikke være dem, som står for dette?»

«Nei, det er det ikke. Men nikkedukker har ikke vilje, neppe sjel heller. Og er det noen som mukker, blir det beordninger til et eller annet avsides sted.....»

Danskene og Rostock-møtet

Himmlers beretning foreligger

Redaktør A. Olesen, Aabenraa, forteller i sitt blad «Revision» at Himmlers beretning om det meget omtalte møte i nærheten av Rostock mellom ham og den danske utenriksminister Munch, — hvor Danmarks kampløse besettelse ble avtalt, er i hans besittelse. Det er mange som utålmodig venter på beretningens offentliggjørelse, og hertil svarer redaktør Olesen:

«Selvom jeg meget vel forstår utålmodigheten, må det også være klart for alle, som tenker seg om, at det kun er en meget liten krets som må ta ansvaret for den rette anvendelse av beretningen

og tidspunktet for dens offentliggjørelse. Her spiller forhold inn som den enkelte ikke kan dømme om, da forutsetningene naturnødvendig må savnes. Det tror jeg dog de fleste er klar over, og jeg kan kun si, at den avslørende beretning vil bli anvendt og offentliggjort, når det for saken mest beleilige tidspunkt er inne».

Også for det norske «rettsoppgjør» har denne beretning den største interesse, og vi skal holde våre lesere underrettet, når tiden er kommet for dens offentliggjørelse — noe som de aktive i Danmark venter på i likefrem åndeløs spenning.

Hvorfor ikke forsøke?

Det Høyeste Sovjets forbundssovjet hadde møte 15. mars, hvor formannen i ministerrådet Malenkov, holdt en tale, hvorunder han sa følgende:

«I dag finnes ikke noe stridsspørsmål eller uløst spørsmål som ikke kunne lø-

ses ad fredelig vei på grunnlag av gjensidig forhandling mellom de interesserte land. Dette gjelder våre forbindelser med alle stater, derunder også med Sambandsstatene. De stater som er interessert i at freden blir bevart, kan være sikker på at Sovjetunio-

Propaganda-likene

Han kjente seg igjen på filmen

En tidligere dansk offiser, som oppholder seg utenlands, forteller i bladet «Revision» om den propaganda som ble drevet etter tyskernes kapitulasjon. En av hans soldater, som var tatt tilfange i Bayern, kunne konstatere hvor skuffet invasjonstroppene var over at de i Dachau konsentrasjonsleir ikke fant de dynger av lik, som de hadde fortalt verden om på forhånd. Men nå skulle det «Dælen brøle meg» bli lik og over 8 dager kjørte han og 3—4 andre krigsfanger Bayern rundt for å innsamle lik, som pr. lastebil ble kjørt til Dachau og oppstabet. Det var også andre mann-kaperte ute med lastebil og finkjemmet Bayern og da det tilstrekkelige antall lik var skaffet, ble de filmet og senere flytte til et annet sted og filmet påny.

Fortelleren oppgir som sin hjemmelsmann tidl. chauffør, mekaniker Wilh. Jacobsen, nå Gøteborg.

Hva angår film av levende forteller Kai I. Hansen, København, at han engang var i en kjøbenhavnsk kino, hvor det ble fremvist film av Hitlers K. Z. hvor de utsultede, elendige fanger under gestaposoldater ble stillet opp og filmet. Det var ganske riktig radmagre, elendige skikkelser — men plutselig gjenkjente kapteinen seg selv. Filmen var nemlig tatt mens han var alliert krigsfange! Således behandlet altså de allierte sine krigsfanger, så man kunne ikke gjort det værre under Gestapo, sier han.

nen både nå og i fremtiden vil føre en fast fredspolitik».

Dette skulle være tydelig tale, og hvorfor så ikke forsøke? Selv Sovjetunionen legger så stor vekt på verdensopinionen, at den ikke vil risikere noe unødig under forhandlinger om en avblås-

En ny nasjon i emning

En britisk plan som møter motstand

Under de største fødselsveer skal et nytt dominion innen for det britiske imperium oppstå i Afrika. Det dreier seg om de tre nåværende kolonier Syd-Rhodesia, Nord-Rhodesia og Nyassaland, som de hvite kolonister og regjeringen i London vil sammenslutte til en ny og selvstyrende stat. Den innfødte befolkning motsetter seg dette med nebb og klør.

Den hvite befolkning, som teller ca. 200 000, hvorav tre fjerdedeler bor i Syd-Rhodesia, vil ha sammenslutningen av økonomiske hensyn, og uten den er utsiktene mindre lyse. Dette land, som har et begrenset selvstyre, har etter den annen verdenskrig ført en hasardert økonomisk ekspansjonspolitik med det resultat at det står foran fallitet. I Nord-Rhodesia, hvor den britiske regjering har valgt å beskytte de innfødtes rettigheter, er forholdene anderledes og kolonistene der

frykter at det vil gå som de britiske kolonier i Vest-Afrika, hvor negrene har oppnådd et vidtgående selvstyre. Bare hvis de hvite i Nord-Rhodesia får støtte av sine rasefeller i syd, kan de opprettholde og styrke sitt nåværende herredømme. Dertil kommer at begge disse kolonier har behov for utenlandsk kapital, men kapitalistene er forsiktig og holder seg tilbake til de får se resultatene av sammenslutningstanken.

Hele spørsmålet må sees i forbindelse med de erfaringer som de innfødte i Syd-Afrika har gjort under Malans regjering. Negrene frykter at de hvite hurtig vil glemme sine garantier hvis de får frie tøyler under en sammenslutning. De foretrekker å bli regjert fra London istedetfor av de hvite kolonister og de kan derfor ha lange utsikter med den nye stat.

Svensk svar til Stortinget

Når man tar del av stortingsdebatten om den norske henvendelsen till ett svenskt folkrättsinstitut för att få fram en objektiv granskning av det norske rettsoppgøret, är det vissa drag och synpunkter, som särskilt falla i ögonen. Understödd av Gerhardsen riterar justitsministeren sin företrädares uttalande om de drabbade: Somliga äro bittra andra äro hatfulla, alla äro olyckliga. Men denna olycka är självförvaldad. Genom hela debatten går det som en röd tråd: Låt oss äntligen få ro kring rettsoppgøret. De skyldiga måste inse sin skuld, bekänna sina synder och återvända till fa-

dershuset. Då skola de få förlåtelse och leva med som vanliga medborgare.

Det är mot denna syn, — som det måste resas en protest. Ro kring rettsoppgøret! Nej, aldrig!!! Demokratien tycks ha den uppfattningen att blott demokratar ha en åskådning, blott demokrater ha en tro, blott demokrater ha rätt. Denna självförhåvelse kan förverkligas blott med makt. Bakom många av dem, som ruinerats, torterats eller arkebuserats i demokratiens och frihetens missbrukade namn fanns det en tro, en övertygelse lika flammande, lika stark, lika betvingande som någonsin en demokratisk bekännelse. Här skall intet annat än gott sägas om dem, som under ockupationen i Norge stridde för sin demokratiska tro och identifierade denna tro med Norge. Men

(Forts s. side)

Hans Kristian Skarv
Tilsvarende 79
Ullvald 11/11/53

FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redaktør
Finn Brun Knudsen.
Telefon 55 76 56. Postboks 1407

Plikten å søke sannheten

Da Stortinget 9. mars behandlet Ramndals interpellasjon om aksjonen for en svensk vitenskapelig granskning av det politiske «rettsoppgjør», som fremdeles går under navnet «landssvikoppgjøret», uttalte justisministeren at «en sammenfattende vurdering av «rettsoppgjøret først kan foretas når utviklingen kan sees noe mer i historisk perspektiv. En slik objektiv vurdering kan ikke foretas her hjemme og enn mindre av folk i utlandet. Historiens dom hører fremtiden til».

Dette er selvsagt riktig, og enn mere riktig da justisministeren erklærte at «regjeringen finner for sitt vedkommende, at det ikke kan bli tale om å stille materiale til disposisjon eller i noen form å yte bistand ved en slik granskning som det her er tale om, med mindre Stortinget skulle gi tilkjenne en annen oppfatning». — Og det kan man være forvisset om at det nåværende Storting ikke vil gjøre.

Dermed er saken for så vidt grei sett fra den side, men det forhindrer ikke, at vi på vår side mens det ennå er tid, sørger for å tilrettelegge alt det historiske materiale, som står til vår rådighet, så det ikke blir glemt eller går tapt. — Det er denne tilretteleggelse på vitenskapelig grunnlag, vi først og fremst tilsikter, og her spiller folkeretten, Haagerkonvensjonen, kapitulasjonsdokumentene — som tre av de dengang ansvarlige politikere i rettslige former fornektet — trass deres egne signaturer — og ellers vitnesbyrd om det som virkelig hendte og som nå forties eller bortforklares. — Til dette behøver man for så vidt ikke den nåværende regjeringens bistand, her er det tale om bare opplysningsvitenskap — noe som er nødvendig ikke minst fordi dagspressen fortsatt ikke vil bidra til å legge sannheten frem for det vilde ledte norske folk.

Det ble også under stortingsdebatten 9. mars minnet om Stortingets beslutning av 22. januar 1952 sålydende: «Stortinget ber regjeringen om å sette ned et sakkyndig og allsidig sammensatt utvalg til å bearbeide det materiale og vurdere de erfaringer som er samlet under rettsoppgjøret». Til dette sa representanten Lavik: «Eg meiner at det er på høg tid at me får dette utvalet nedsett no». Dette må sees i sammenheng med hr. Moseids direkte spørsmål til Stortingspresidenten om han kjente til skrivelsen av 19. juni 1952 fra Forbundet for Sosial Oppreisning, om Stortinget var villig til å oppnevne et granskningsutvalg av utenlandske nøytrale stats- og folkerettslærde. Svaret var: «Presidenten kan til det direkte spørsmål ikke svare noe annet enn at det er riktig at det skriv er oversendt til regjeringen og at det i dag ennå ikke er kommet noe svar på det». — Senere under debatten sa justisministeren at han personlig ikke hadde sett dette brev og derfor måtte få komme tilbake til dette spørsmål ved første anledning.

Slik står saken i dag, men det gir et lite håp, at justisministeren uttalte at man arbeider med deler av det spørsmål som er omhandlet i Stortingets beslutning av 22. januar 1953, men at man ennå ikke hadde sett seg istand til å få oppnevnt et samlet utvalg.

La oss så håpe at det kommer og at brevet fra Forbundet for Sosial Oppreisning blir journalført i justisdepartementet. Og imens fortsetter vi vårt arbeide uførtroent. Vi minner igjen om overløge Johan Scharffenbergs ord i boken «Norske Aktstykker til Okkupasjonens Historie» side 53:

«Vitenskapens plikt er å søke sannheten for dens egen skyld, uten alle bihensyn. Men selv i politikken vil sannheten seire tilslutt. Sannheten alene kan gjøre det norske folk åndelig fritt og friskt».

Og det er nettopp dette vi vil bidra til. Hvorfor så alle de bitre ord mot oss fra dem, som taler om «den utilstrekkelige nasjonale æresfølelse». — C. J. Hambro av høyre og Einar Gerhardsen av arbeiderpartiet inklusive. Det sier seg selv, — hvem av dem det var som i debatten talte om Esaus røst.

Men hvor er så Jakobs hender?

Et testamente

Under Stortingets behandling 15. januar i år av saken om ettergivelse av inndragninger for dømte NS-folk — uttalte representanten Moseid:

«— etter mitt syn på rettsoppgjøret er det begått sværes urettferdigheter overfor mange enkeltpersoner og overfor hele det norske folk. Det er dette grunnsyn som jeg har redegjort for så mange ganger før her i Stortinget. Jeg vil bare si som avslutning på det som jeg har sagt i dag, at jeg har intet håp om at det står i Stortingets makt på denne måten å gjøre seg ferdig med rettsoppgjøret selvom de enkelte erstatningssaker kan avvikles. Følgene av rettsoppgjøret vil ut fra mitt syn ramme hele det norske folk meget hårdt og på alle livets områder. Derfor har jeg helt siden 1945 advart mot å slå inn

på de veier man her har gått inn på, og jeg har søkt motvirke de utglidninger i vårt rettsvesen som jeg mener her har foreligget. Jeg vil gjerne det skal være klart, og det er en samvittighetssak for meg å gjøre det klart, at vi ikke kan gjøre oss ferdige med rettsoppgjøret uten å rette på de feil som er begått — ellers ville de ramme oss som en boomerang».

Til dette bemerket Løberg:

«Jeg kan være enig med representanten Moseid i at man ikke kan gjøre seg ferdig med rettsoppgjøret uten å rette på de feil som er begått. Men på den annen side kan man heller ikke gjøre seg ferdig med det samme rettsoppgjør uten å innrømme de feil en eventuelt måtte ha begått».

(Vi gjør oppmerksom på at vi gjengir disse uttalelser etter Stortingstidende.)

Monumentet over «Den ukjente politiske fange»

Vi har et forslag

Enigheten verden over om å reise et monument over «den ukjente politiske fange» sluttet ved juryens avgjørelse. Den ga prisen til et såkalt abstrakt kunstverk, som gir uttrykk for den forvirrede tid vi lever i. Resultatet ble også at en statsløs person knuste premieutkastet som var utstillet i Tate Gallery i London. Og nå har amerikanske billedhuggere føyet sine indignerte stemmer til de mange protester som har reist seg mot dette engelske minnesmerke. De vender seg skarpt mot dommerkollegiets tendens til å foretrekke abstrakte verker i stedet for representativ kunst. De karakteriserer premieutkastet som «en merkelig og forvreden ansamling ståltråd».

Vi har et forslag til løsning av den strid som er oppstått: I Bloemfontein i Syd-Afrika ble det i 1913 reist et monument, en veldig søyle som på sokkelen bærer følgende innskrift:

Dette minnesmerke er reist av boerfolket ved frivillige bidrag til minne om de 26 000 kvinner og barn som under krigen 1900—1902 døde i de engelske konsentrasjonsleirer.

Grunnleggeren av disse leirer var generalmajor J. G.

Maxwell, som på denne grufulle måte har innrisset sitt navn i historien sammen med major Rimington, som var kommandør for «Rimington's Scouts» som besørget avsvingen av boernes gårder.

Under denne frihetskrig hadde boerne et tap på 6 198 mann, derav 3 990 som falt i kamp og 1118 som døde i krigsfangenskap, mens 4 177 kvinner og 22 074 barn under 16 år omkom i konsentrasjonsleirene.

Det renlinjede og verdige monument over disse ofre for konsentrasjonsleirenes grusomhet, burde være et eksempel til etterfølgelse for dem som i dag vil reise et minnesmerke over «den ukjente politiske fange». Vi har en viss erfaring for hva politiske konsentrasjonsleirer er, og de bør ikke minnes i hysterisk ensartet kunst, — selvom hysteriet ved anlegg av slike leirer etter engelsk oppskrift er betegnende nok.

KRIGERSK TRUMAN!

I et avskjedsintervju blir Truman spurt: Som ekspresident vil De vel ikke ha noen livvakt? —

Svaret lød: Hø! hvis det er en eller annen skjør kule som prøver å skyte meg nå, tar jeg pistolen fra ham, jager den ned i halsen på ham og trykker på avtrekkeren!

Utenriks- politikken

Vi takker for de mange gode ord om våre utenrikspolitiske orienteringer. Vi har med det materiale som kan fremskaffes, med ringe midler søkt å trenge inn bak kullissene og skal fortsette med det så langt evnene rekker.

Og så:

Hvis det er noe, som våre lesere vil ha nærmere forklaring på og som dagspressen ikke har gitt, må de skrive til redaksjonen, og så skal vi så vidt mulig med den begrensede spalteplass vi har, gi en utredning av bakgrunnen for de begivenheter som synes uklare.

«Den som vil avsløre forfalskninger, som er tatt i patriotismens tjeneste, vil undertiden bli fordømt som landsforræder», skriver Johan V o g t.

Det er skutt midt i blinken. Vi har selv fått føle det på kroppen, men vi fortsetter allikevel.

Sannheten er en kostelig vare, men vi er villig til å betale prisen, for sannheten frigjør.

«Vitenskapens plikt er å søke sannheten for dens egen skyld, uten alle bihensyn. — Men selv i politikken vil sannheten seire tilslutt. Sannheten alene kan gjøre det norske folk åndelig fritt og friskt», sier Johan Scharffenberg.

Og — allikevel vil ikke regjeringen medvirke til at alle dokumenter om tiden før under og etter okkupasjonen blir fremlagt. Da må den ha noe — og kanskje meget å skjule.

Folket skal altså holdes uvitende om det som hendte og som førte ulykken inn over land og folk.

Er dette demokrati?

DET VAR FARLIG —

De øst-tyske myndigheter har latt tilintetgjøre et opplag på 800 000 skolebøker fordi man på et bilde av presidenten Pieck tydelig kunne se et hakekors. — Dette «nazistiske» symbol var fremkommet på statssjefens panne ved en lunefull fordeling av lys og skygge under fotograferingen. Etter dette er det innført sensur, når det gjelder offatliggjørelse av fotografier av høyere embedsmenn.

Man kan jo aldri vite . . .

BREV

FRA EN TYSK LESER

— — — Ved denne anledning må jeg fremfor alt si Dem, hvor meget jeg liker bladet. —

Jeg fikk i begynnelsen tilsendt en masse aviser. Og jeg må si at jeg aldri før i mitt liv har lest så mange hatefulle løgner og hevnaktige uttalelser. Det var så forferdelig at jeg holdt på å miste troen på om det finnes fremdeles mennesker i Norge med evne til å tenke logisk og dømmende objektivt. Hadde jeg ikke hatt en så god kjennskap til den virkelige norske mentaliteten så hadde jeg hatt all grunn til å miste resten av sympatien. Men jeg viste altfor godt hvem som sto bak denne forferdelige propaganda.

Så fikk jeg de første eksemplarer av «8. Mai» og tok et lettelsens sukk. Endelig et tegn at ikke alle gode og verdifulle krefter ble ødelagt i årene som fulgte sammenbruddet. Nå fortsetter det nye bladet på samme veien

og det er morsomt å følge med når et løgnteppe blir revet i stykker etter det andre. Jeg ønsker Dem lykke til i kampen for rett og sannhet. Jeg synes synd på Deres styre som er vel den eneste som enda ikke begriper at historiens hjul ruller videre.

Med de beste hilsener
Deres

Hans Bühling.

OVERFLØDIG

Det er med adskillig forundring en leste for en tid tilbake i en Stavangeravis at der i Stavanger var ansatt en helt ny såkalt «oppmålings-sjef». Den tidligere leder for oppmålingsvesenet i Stavanger hr. ingeniør Størseth ble antagelig veiet og formodentlig funnet for lett, tross for denne person har arbeidet i denne etat i 32 år og hadde 5 år igjen til oppnådd aldersgrense.

Hva vedkommende oppmålings-sjef som her er blitt forbigått virkelig må tenke og føle, ja det forteller historien intet om, men han har iallfall reagert så meget at han

pr. omgående har sagt opp sin stilling, antageligvis til stor glede for yngre krefter som bare venter på de gamle skal falle fra. Hr. Størseth har endelig etter 32 års iherdig og plikttoppfyllende arbeid funnet ut akkurat det samme som de fleste av oss andre i kommunale etater; at en er fullstendig overflødig, ja kanskje bare etter et par års tjeneste. Da har vi lært nok av all råttenskap. Vi som er underordnet betyr intet, ikke må vi skrive, ikke må snakke, og aller helst ikke tenke. Vi er bare brikker i et større spill hvor kortene mange gange er temmelig falske, og menneskers skjebne ingen som helst betydning har. Det

er vel forresten ikke så godt kjent at i de fleste offentlige etater er der slikt et brødnid, at det er ubeskrivelig. Der hersker bare glede når en veltjent kollega trer tilbake. Det kan være for sykdom eller andre ting. Spesielt går det veldig fort å komme vekk fra en offentlig etat hvis en vover å reagere ovenfor den herskende klikk. Hva sier de såkalte «organisasjoner» i denne sak, har de intet som helst de skulle ha sagt, mest sannsynlig intet, eller tenk om en offentlig funksjonær som var blitt forbigått virkelig hadde en beskyttelse bak seg, dessverre står en helt hjelpeløs. Under krigen var det jo tyskerne som hadde all makt her i Norges land, de likte jo godt å herske og kommandere. Nu har vi fått våre egne landsmenn igjen. Det gjelder vistnok å ta igjen alt det forsømte, for nå skal der herskes og trampes mest mulig på ens egne landsmenn, inntil en dag russerne kommer og tar oss alle til Sibirien, hvor jeg må tilstå at en god del av våre herskesy-

ke nordmenn virkelig hører hjemme.

— tor —

SPØRSMÅL TIL JUSTISKOMITEEN

En av Høyesteretts første plikter er å verne om Grunnloven.

Kan det overføres Høyesteretts medlemmer, at de har tilsidesatt denne plikt vil de etter Grunnlovens § 86 kunne trekkes til ansvar for riksrett. Kfr. lov om straff for handlinger som mpåtales ved riksrett av 5. febr. 1932 § 17 bestemmer:

Det medlem av Høyesterett som:

- a) meddeler noen part veiledning eller råd i en sak som står for Høyesterett eller som kan komme inn for Høyesterett.
- b) eller noen betenkning eller innstilling medvirker til noe som er stridende mot Grunnloven.
- c) eller i sin embedsgjerning forøvrer ved handling eller unnlattelse medvirker til noe, som er stridende

forts. side 7

UKENS KRONIKK

* * *

STALIN

er død og gått over i historien som «stålmannen», den mektige, den ubeseirede, mannen som nådde alle sine mål, unntagen sitt siste: å bli 100 år.

Han var mannen med jernvilje og uten skrupler. Når et politisk parti her til lands mangler penger, går pene mennesker rundt og ber pent om å tegne kroner på en liste. Men da Lenin satt i Sveits i 1907 og manglet penger til sitt arbeide, bad han Stalin — som dengang bar sitt døpenavn — Josef Dschugaschvile — om å lage en innsamling på sin manér. Og det gjorde Josef. Han samlet rundt seg en del raske svende og med dem overfalt han en russisk pengetransport midt i Tiflis og midt på blanke dagen. Og mens døde og sårede kosaker og hester lå rundt på plassen, sopte han sammen noen hundrede tusener og forsvant. Pengene kom til Lenin efterat rubelsedlene i Frankrike var innvekslet i ikke-russisk mynt av en herre som senere ble Sovjets utenriksminister og het Litinov og som feredes i de beste vest-europeiske kretser. —

Russiske — eller rettere — bolsjevikiske politikere opptre på en noe annen måte enn Vestens. Det er kanskje derfor de har slik en sterk posisjon. De sees på med skrekkblandet beundring og skyter de ned noen intetanende «imperialistiske» eller «kapitalistiske» flyvere, er det såvidt Vesten får seg til å gjøre Sovjet oppmerksom på «uhellet». —

Da Murmansk-banen ble bygd under første verdenskrig, var det krigsfanger som gjorde arbeidet og det ble sagt at hver skulle kostet et menneskeliv. Dengang regjerte ikke Stalin, heller ikke bolsjevikene. Forholdet nevnes bare for å peke på den russi-

ske mentalitet med sitt asiatiske stempel. «Skrap på russeren så kommer tartaren frem!» —

Men Stalin-kanalen som forbinder Finskebukten med Kvitsjøen, mange andre kanaler, tallrike jernbanelinjer, stort sett hele Sovjet er bygd i Stalins tid og av militære og politiske fanger. De døde arbeidere som stupte kan telles i millioner, bare av tyske krigsfanger mangler fire, mens tallet på de polske fanger som døde, nok er det mangedobbelte.

I Sovjet er det det hemmelige politi som har sørget for arbeidskraften. Staten har bestilt en million, to millioner, og «arbeidskontoret» har skaffet dem. — Kontorets sjef heter Beria. Han er landsmann av Stalin og altså grusiner (i Vest-Europa: Georgier). Han var Stalins hjertevenn og er nu førstemann i Sovjet efter Malenkov. Som han altså også er god kommiss med. — Disse 2 er et bra forspann. —

Stalin — og Beria — er fra de trakter hvor engang Dsjingiskhan og Tamerlan ledet mongollavinene til mord og plyndring. Med gysen leser verden i dag om hvorledes Tamerlan efter stormen på Bagdad lot sine krigere bygge 120 pyramider av 90 000 hodeskaller!

— — — Det er dette som er Asia.

Og Stalin var Asiat. Han var vår tids største statsmann, men med en mentalitet som Tamerlan. Han ville uten vanskelighet kunnet samle 90 000 hodeskaller. — Bare i Katynskogen lå det jo ca. 10 000.

— — — Stalins fantastiske hell som generalsekretær i kommunistpartiet og leder av Sovjet-folket skyldes for en vesentlig del Vestens svakhet og kortsynthet. — Det er absolutt utrolig hvad den lure, koselige Josef fikk geniene Roosevelt og Churchill med på.

Og genivirkomheten har fortsatt.

I de senere år har vi hatt «den kalde krigen», og Vesten ruster som rasende. — Mot Sovjet. — Ingen tvil om det. Det sies og ropes høyt ut over verden. Og propagandaen forteller oss at Stalin har undertrykt to hundrede millioner Sovjet-mennesker, millioner av mennesker i nabo-statene og at han har vært en hjerte-løs banditt som i tidens løp har sendt en god slomp gamle venner til galgen.

Så dør denne mannen.

Og straks sender Vesten kondolansetelegrammer og forsikrer om sin sorg over tapet. Og rundt i Vesten trekker fine folk i stripebukser og floss og går opp til Sovjets første representant på stedet og sukker:

— Men dette var jo trist!

— — — Og så er Tsjekkosloviakias diktator Gotwald død. Han var også et hjertevarmt menneske og god demokrat som hengte opp gamle venner fordi de var uenig med ham politisk. Og da fikk kondolansetelegrammene og flosshattene atter en sjanse. Sovjets ledere har aldrig lagt skjul på at det var deres mål å utbrede kommunismen over hele verden ved hjelp av den røde armé. Lenin, Stalin, Voroschilov og alle de andre har sagt dette så klart og tydelig at Vesten ikke har villet tro på en slik plan.

Men den er nu der og den er blitt fulgt med logisk konsekvens.

— — — Et land i krig bør helst kunne klare seg selv uten tilførsler utenfra. Og ut fra denne grunnbetraktning er hele Sovjets indre økonomi blitt bygget opp. Jordbruket er modernisert og intensivert, og ved innførselen og statsbruk har staten fått et ganske anderledes tak på jordbruket enn om dette ble drevet av frie, selvstendige bønder.

En moderne krig er en krig med tekniske hjelpemidler. Altså måtte

teknikken opphjelpes, hvilket vil si at Russland fra å være et bondeland gikk over til også å være et industri-land.

Nu er Sovjet-Unionen så industrialisert at det kan klare seg selv. Og alt råstoff som trenges, finnes innen Sovjets grenser.

— — — Ved siden av denne økonomiske oppbygging foregikk også en reisning av hær og marine. De vebnede styrker hadde prioritet fremfor noen annen. Deres krav ble først og fremst tilgodesett.

— — — Arbeidet med «Krigsbasen Sovjet» var i god gang da siste verdenskrig brøt ut. Den kom for tidlig på Sovjet. Det var på nippen at det skulle gått galt, men det greide seg, takket være gode, men lite forutseende vestlige venner.

Disse venner hadde liten glede av seiren, men det hadde Sovjet. Det hadde fått en generalprøve på det sivile og militære apparat, og har nu i 8 år kunnet rette på feilene. Og forskjellen i styrke viser seg bl. a. i at Sovjet spaserer inn i land efter land — mens vennene bare står og glor. —

— — — Det var Stalin som ledet oppbyggingen av «Krigsbasen Sovjet» og han ledet det bra. — Han var en overordentlig dyktig mann. —

Han fikk ikke bruk for basen. — Ønsket det kanskje heller ikke. Han var en syk gammel mann som ville dø i fred.

Men Malenkov er hverken syk eller gammel, og tenker ganske sikkert ikke på å dø. Derimot tenker han på noe annet: Den røde hær skal brukes til å skaffe kommunismen herredømme over den hele jord. — Stalin har forberedt alt på det beste. — Er tiden kommet til å slå til?

Slik tenker Malenkov.

* * *

Soldaten og lydighetsplikten

Apropos til krigsforbryterdommene

Oradour-prosessen og de franske amnestilover, — som tvang seg frem, hører snart til historien. Vi skal ikke kommentere dem nærmere. Vi skal bare minnes noen ord som kom frem under denne saken, — ord som har interesse for enhver soldat.

Ved militærdomstolen i Bordeaux opptrådte den franske advokat *La Guardia*, som er en fremtredende jurist og dertil et hedret medlem av den franske motstandsbevegelse under okkupasjonen. — Han ba den militære domstol om en klar og utvetydig tolkning av den militære lydighetsplikt, når den trer i kraft og når den slutter. Han uttalte:

«Deres svar kommer til å klargjøre Deres oppfatning av en armé. De skal forklare om en soldat får kritisere en ordre.

Armeen er et hele, en blokk. Tar man bort en eneste sten av bygningen, styrter den sammen. Den hviler på den ubetingede ordredlydelses faste grunnvold. Armeens intelligens er av teknisk art — den må ikke være kritisk. — Det gjelder alle tjenestegrader. Armeen behøver ingen filosofer, den behøver teknikere og helter. Og intet er

mer til hinder for heltemot kan filosofi.

Alle staters krigslover gir dødsstraff for ulydighet når man står overfor fienden. En soldat vil derfor foretrekke å adlyde ordre for å unngå en umiddelbar og uundgåelig straff, tross den tenkbare risiko senere å bli straffet som krigsforbryter av en seirende motstander.

Det er nemlig ALLTID seierherren som sitter til doms. Det er betegnende for hele dette problem. Krigsforbryterprosesser vil først få en mening når både seierherrenes og de beseiredes generaler må stå til ansvar for en domstol hvor både seierherre, beseirede og nøytrale er representert. Overfor en slik domstol skulle så Røde Kors legge frem sine aktsamlinger om Oradour, Hiroshima og Hamburg. Da skulle maskene falle og hele verden til sin forferdelse se at der finnes en tragisk likhet mellom de store ledere på begge sider».

Slik talte den fremstående franske hjemmefrontmann. Man kan mene om franskmannen hva man vil, — han eier dog en klarhet i ord og tanke som kanskje ingen annen.

STREIFTOG

Nordpolkalotten er for lengst trukket inn i stormaktenes forsvarssystemer. Og nå kommer turen til Sydpolen. Admiral Richard Byrd har meddelt at han akter å sette seg i spissen for en ny ekspedisjon til Antarktis, så snart Koreakrigen er slutt. Riktignok kan det ha lange utsikter, men planen er der. Admiralen sier at han vil utforske skjulte naturrikdommer på Sydpolkalotten og lære soldatene og slåss i Antarktis, som har et varmere klima enn Nordpolen og som er meget viktigere ut fra et strategisk synspunkt. La oss da føre tanken videre helt frem til den mulighet at Norge, som jo er medeier i Antarktis, må anlegge festninger og holde en krigsflåte der syd. Det svære saker for våre hvalfangere, når Sydhavet er rensket for hval!

Det var naturlig at Churchill kom ut i hardt vær ved hjemkomsten fra sin Amerikareise, som offisielt skulle være en feriereise til Jamaica. Et medlem av Labouropposisjonen, Arthur Lewis, har i Underhuset kritisert, at staten skulle betale

3500 pund (ca. 70 000 kroner) til Churchills Amerikareise, som Churchill selv betegnet som privat reise hver gang han ble oppfordret til å avlegge rapport om den. Lewis sa, at det var en skandale at Underhuset ikke fikk beskjed, når reisen ble betalt av staten. Hertil svarte en representant for finansministeriet at en rekke tilfeller hadde vist verdien av personlig kontakt med de utenlandske statsledere, og han tilføyte at Churchills familie, som ledsaget statsministeren på reisen, selv hadde betalt sine omkostninger. Men — 70 000 kroner for en enkelt mann er allikvel penger.

Pinay, som nå lykkelig har trukket seg tilbake fra det politiske liv etter å ha gjort forsøk på å trekke Frankrike opp av den finansielle sumpen, ble vitterlig styrtet på det at så altfor mange deputerte var oppsatt på å bli ministere med alt, hva dermed følger. Ved sin tilbaketreden har han kommet med følgende, ja skal vi si filosofiske betraktninger: Jeg vet hvorledes en regjeringssjef skal kunne skape seg en rolig og

trygg tilværelse. Han skal bare utstyre hver enkelt deputert med et flott kontor, en god vogn og helst en blond og sjarmerende privatsekretær. Han vil da ikke høre fra dem på mange måneder. — Er ikke dette noe å tenke på for statsminister Torp, hvis opposisjonen blir ham for ubehagelig?

Franskmenne er fremdeles forbitret over en artikkel i amerikanske tidsskrift «Life» som skildret Marianne som en lettsindig dame, som en gang i mellom måtte la få et par milliarder for å holde forelskelsen vedlike. Men det franske vidd forneker seg ikke. Således fortelles følgende historie i Paris: En sjømann som var kommet til byen, var bange for å ha blitt alvorlig syk. Han gikk til lægen, som ba ham blotte overkroppen slik at han kunne bli grundig undersøkt. Legen så da at sjømannen på venstre side av brystet hadde en stor sort flekk. Hva i allverden er dette, spurte han. Har De vært i tropene? — Neida, svarte sjømannen. Der hvor De ser den svarte flekken hadde jeg tatovert en flott pike, men da jeg skulle gå i land i New York forleden, ble hun strøket av censuren. . . . Og så smiler pariserne, for den satt!

Skal vi minnes?

Under 27. juni 1936 uttaler Quisling:

«Under de nuværende forhold i Europa eksisterer ennvidere den mulighet at Tyskland og England kan komme i krig . . . At Frankrike da kommer i krig med Tyskland, er en tradisjonell engelsk krigsgrunn, som bare er blitt mere sikker enn før ved flyvevesenets enorme utvikling. — En slik krig mellom England og Tyskland er for Norge en katastrofal mulighet.

«Vi er prisgitt utenlandske statsmenns tåpelige vilkårlighet og uforstand, akkurat som vi ikke skulle ha nok med våre egne. Den kollektive fredssikring som man påberoper seg, er uten annen realitet enn den at den innebærer en god chance for å lage en verdenskrig ut av en lokal konflikt. Det er særlig nødvendig å understreke disse kjennsegner i betraktning av våre ledende utenrikspolitikers fantasiske lettsindighet og naivitet».

Den ansvarlige leder av Norges utenrikspolitikk i 30-årene, statsminister Mowinkel så annerledes på Folkeforbundet idet han 20. september 1934 i en erklæring til

Norsk Telegrambyrå uttaler: «De nordiske stater, og ikke minst Norge, har med stor tilfredshet og glede stemt for Sovjetsamveldets opptagelse i Folkeforbundet i full forvisning om at medlemskapet vil medføre at Samveldet følger seg sterkere forpliktet til å arbeide for fredens trygging og fremme».

Disse fantastiske ord er altså uttalt av Norges forutseende utenriksminister bare 5 år før verdenskrig nr. 2 brøt løs. Og i et intervju med «Dagbladet» uttalte statsministeren, da han kom tilbake fra Genf 12. oktober 1934:

«Det Quisling skriver, viser bare at han står fullstendig utenfor enhver begripelse av utenrikske forhold».

Fagorganisasjonens dommervirksomhet

Under ovenstående tittel skrev forleden pseudonymet Stein en artikkel om fagorganisasjonens dommervirksomhet ved opptagelsen av tidl. NS-medlemmer. I den forbindelse kommer nå E. N. med nye graverende opplysninger om tilbakeholdelse av pensjonsinnskudd.

«Med stor interesse har jeg lest Steins artikkel om «Fagorganisasjonens dommervirksomhet», og i den anledning kan jeg opplyse at denne virksomheten fra fagorganisasjonen ikke bare innskrenker seg til karantene, bot og livstidsdommer. Det fins mange tilfeller hvor fagorganisasjonen har tilbakeholdt pensjonsinnskudd, som NS-medlemmer ble trukket for under okkupasjonen.

Da retsstaten Norge etter frigjøringen har vært illusorisk har det vært liten vits i å gå til søksmål for å få pensjonsinnskuddene utbetalt, men får man en fredlig utvikling, er det håp om at de beslaglagte pensjonsinnskudd blir utbetalt. Hittil har det vært hensiktsløst — mens den solemske ånd ennå svæver over vannene. Det lysner etterhvert som rettsoppgjørrets nulliteter søker «avskjed i nåde».

E. N.

FOLK og LAND

Husk å fornye abonnementet kr. 4,00 pr. kvartal, kr. 8,00 pr. halvår, kr. 16,00 pr. år. Benytt postgiro nr. 164 50.

Norge var ikke krigførende

Det er en ting som jeg har festet meg ved vedrørende diskusjonen om rettsgyldigheten av den ulovlige «landsvikanordning» som en klikk «justismordere» satte i sving etter den såkalte «frigjøringen»; spørsmålet om «Norge var i krig med Tyskland» — som om dette skulle være det primære i hele grunnlaget for forfølgelsen av en så stor del av de norske folk.

Når vi vet at hele «landsvikanordningens» ulovlighet ikke bare er basert på en sviktende grunn, men på en rekke ulovligheter både etter vår egen grunnlov og etter internasjonal lov, så er det søkt å redusere spørsmålet bare til å omfatte dette ene punkt.

Vi vet at kongen og de militære styrker kapitulerte i og med at de rømte fra Tromsø i juni 1940. Vi har beviset i kapitulasjonserklæringen, og som bevis for denne igjen, at tyskerne etter krigens avslutning sendte de norske soldater hjem, også omfattende de som fór over grensen til Sverige.

Men det er ennu et spørsmål vedr. diskusjonen om all urett etter krigen, som etter min mening er en meget viktig moment, og som jeg ikke kan se har vært nevnt. Vi vet at Norge ikke var anerkjent som krigførende av de allierte. Beviset for gyldigheten av det har vi i f. g. Kunngjøring fra de allierte stridskrefter i Norge primo juni 1945. Jeg gjengir her meddelelsen i Adresseavisen 8/6-45:

«Den sivile administrasjon i Norge overgitt til Kongen og regjeringen.

General sir Andrew Thorne, har i går underrettet utenriksminister Trygve Lie om at han av general Eisenhower, sjefen for de allierte ekspedisjonsstyrker i Europa, er blitt instruert om å meddele Hans Majestet Kongen og den norske regjering at dett fulle og hele ansvar for og utøvelsen av den sivile administrasjon i Norge fra i går av overgår til Kongen og regjeringen».

Jeg synes at denne offisielle erklæring er så viktig i bedømmelsen «krigsforholdet Norge» at den ikke bør dysses ned sammen med så meget annet.

Hadde Norge vært krigførende og rømningene i London anerkjent som representerende Norges krigsmakt, var det vel ikke behøvelig å sende ut en slik erklæring

Men det er vel med dette spørsmål som med så mange utallige andre i forbindelse med rettsstridigheten av etterkrigsidens justis. Alt skal forties. Men vi får håpe at det rakner en dag og at sannheten og rettferdigheten vil seire.

Leif Aas.

Kuweit - eventyrriket

ved den Persiske bukt

En klok hersker leder hele den sosiale oppbygning

En kjempebrønn har herjet flere oljekilder i Kuweit ved den persiske bukt og henledet verdens oppmerksomhet på dette lille, men rike land.

Innerst i Den persiske bukt ligger sjeikdommet Kuweit som ledes av den kloke og fremskrittssvenlige Abdullah Al Salem As Subah. Kuweit består av hovedstaden av samme navn og et ørkenområde fem ganger så stort som øya Gotland. Befolkningen er ca. 165 000 og bor dels i hovedstaden dels i oljebyen Burgan og utskipningshavnen Mena-el-Ahmadi og dels i fem andre bosetningsområder. Landet sakner skog og vann, selv ikke den minste bekk renner gjennom landet, som er henvist til å transportere vann langveisfra. Store

vannverk er imidlertid under anlegg både utenfor hovedstaden og i de andre tettere befolkede egne, og fremskrittstet kjennetegner det lille land som har opplevet oljeeventyret.

Byen Kuweit ble grunnlagt i begynnelsen av det 17. århundre. Den har en ypperlig havn og vokste raskt som et viktig punkt på handelsveien mellom Tyrkiet og araberlandene. I 1889 stilte den daværende sjeik landet under britisk protektorat for å hindre at tyrkerne satte seg fast der i forbindelse med byggingen av Berlin-Bagdadbanen, og inntil de siste år levet befolkningen av perlefiskeri og båtbygging. Men så kom oljen.

I 1934 fikk Kuweit oljekompani, som eies av det britiske Anglo-Iranske oljekom-

pani og det amerikanske Gulf Oil Corp., konsesjon på å søke etter olje i Kuweit, og i 1938 fant dette selskapet de fantastiske rike kilder ved Burgan. Men så kom verdenskrigen og den første olje ble eksportert først i 1946. Utviklingen gikk så raskt at man nå regner med en oljeproduksjon i Kuweit på 40 mill. tonn pr. år. Her behøver man ikke å bygge de kostbare oljeledninger for å frakte oljen til utskipningshavnen, da oljekildene ligger bare noen få mil fra kysten. Og på grunn av de rike oljefunn og Englands konflikt med Iran har det lille Kuweit nå blitt det ledende eksportland på oljens område i Det mellomste østen.

Sjeiken av Kuweit har drevet en klokere politikk enn

sine naboer og har en avtale med oljeselskapet om 50 pct. av overskuddet. I 1952 fikk han således 300 mill. kroner for forrige års produksjon og regner med 750 mill. kroner i år. Disse inntekter er sjeikens personlige, men han anvender det meste til å gjøre landet til en virkelig velferdsstat. Han bygger ikke bare vannverk, men planlegger å skaffe befolkningen elektrisk kraft. Han bygger sykehus, sanatorier, klinikker, skoler og asfalterte veier og havnen vil om kort tid være en av verdens mest moderne. Han legger særlig vekt på skolevesenet, og det mest revolusjonerende er at han har gjennomført at selv pikene skal få gå på skole. All undervisning er fri, elevene får et måltid pr. dag, fritt skolemateriell, frie klær og legebehandling. For øvrig er all lege- og sykehusbehandling fri i dette land. Mange unge sendes utenlands for å studere. Sjeiken arbeider også for kvinnenes likeberettigelse med mannen, men det vil ta lengere tid.

Sjeiken Abdullah kom til

Takk for sist

Ukebladet «La Semaine l'AEF» som utkommer i Brazzaville i Fransk Ekvatorial-Afrika, inneholdt forleden følgende rapport fra USA:

«De Forenede Stater er nesten 100 ganger større enn Central-kongo. Befolkningen består av 160 millioner nesten siviliserte mennesker, iberegnet Siouxindianerne og de siamesiske tvillingger. En liten republikansk elite har tilrevet seg retten til alle offentlige ansettelse».

Dette var en takk for sist for en beskrivelse i det amerikanske Magasin Times av Fransk Ekvatorialafrika som «halvville, omfattende pygmeer og de kvinner som blir fremvist i sirkus i USA og som utvider sin underleppe slik at den blir på størrelse med en suppetallerken. En liten svart elite er franske statsborgere».

makten i 1950 og tilhører det dynasti som har hersket siden 1756. Han var sin forgjengers finans- nærings- og sunnhetsminister og har som sådan tatt initiativet til de mange sosiale reformer som nå kan gjennomføres takket være en klok hersker og en klok politikk.

Mordet på Knut Knutson Fiane

(Forts. fra foregående nr.)

«At Hjemmestyrkene, iallfall som hovedregel, ikke var folkerettslig beskyttet, er klart nok. Vilkårene for at avdelinger av frivillige skal være folkerettslig beskyttet som soldater fremgår av Landkriksreglementet til IV Haagkonvensjon art. 1. De er følgende:

- 1) at de kjempende har over seg en person som er ansvarlig for sine underordnede,
- 2) at de har et fast kjennetegn, som kan gjenkjennes på avstand,
- 3) at de bærer sine våpen åpenlyst,
- 4) at de under sine operasjoner retter seg etter krigens lover og sedvaner».

«Da okkupasjonsmakten har rett til å gripe inn ikke bare overfor aktuelle angrep mot dens sikkerhet, men også mot forberedelser til slike angrep — må en derfor anerkjenne en rett for tyskerne til å slå ned på Hjemmestyrkene ved arrestasjoner og krigsrettsdommer».

Såvidt professor Andenæs.

Professor — jeg ber om å bli korrigeret, hvis jeg tar feil i den antagelse at De i sin tid innleverte til myndighetene Deres innstilling gående ut

på at likvideringsmordene — uten videre undersøkelser — skulle arkiveres?

I. DET OVERLAGTE, STRAFFBARE DRAP PÅ «GODE NORDMENN»

Herr P. Munthe-Kaas, som har forlatt dommerkallet og er o. r.sakfører i Oslo — skriver i Morgenbladet nr. 241 for 1947, s. 5 bl. a.:

«2. I sitt siste innlegg i nr. 233 tar dr. Scharffenberg opp bankrøveriene under krigen og drapet på bankkasseren Thomas Holm. Asbjørn Sundes synes i nr. 233 å ville forsvare disse ting. — Det får bli hans sak. Personlig er jeg av den mening at dette tilfelle må vurderes likt med drapene på ekteparet Feldmann».

«I begge tilfeller foreligger drap på gode nordmenn».

«At man i Holm-saken må kunne kreve en undersøkelse på samme måte som i Feldmann-saken er etter min mening innlysende». M.-K. legger diplomatisk til: «Dermed vil jeg ikke ha uttalt noen mening om den dom som ble avsagt». Akk, at vi må savne herr Munthe-Kaas's mening om Feldmanndommen. Friinnelsen av Feldmann-mor-

derne vakte almindelig forferdelse, selvom Hasselknippe skrev i Verdens Gang at «DE VAR SOLDATER». Det er vel å trekke soldaten vel langt ned! Å drepe et gammelt jødisk ektepar og rane dem, etterat morderne hadde påtatt seg å bringe dem i sikkerhet over grensen, kan vel aldri bli godtatt som krigshandling, selv av våre sivilkrigere? Visste drapsmennene om enda verre ugjerninger? Sto høye beskyttere bak? Hvordan fremkom de «gunstige» vitneprov? Gir dommen uttrykk for en anti-jødisk tendens i rettsstaten Norge? Når «DE RETTE» dreper, ser det ut til at de kan gjøre dette straffritt, — SELVOM det går ut over gode nordmenn.....

II. DET OVERLAGTE, STRAFFRIE DRAP PÅ «FARLIGE NAZISTER» o. l.

Dette talerør for et visstnok utbredt syn på menneskeliv — P. Munthe-Kaas — fortsetter:

«En likvidasjon er noe ganske annet. Dette var en straff som i første rekke rammet angiverne, og hvor den preventive virkning på disse hadde langt større betydning enn selve straffen (!!!) Formålet med en likvidasjon kunne være å rydde unna nazister som visste for meget, eller slike farlige desperados som kunne lede en eventuell motstand under frigjøringen.

Marthinsen var en slik type. Fiane, Horgen og Grande er typiske for de andre tilfelle».

Senere legger han for dagen at hans ærekrenkende uttalelse om min mann var dårlig underbygget. Han skriver til meg fra Kr.sand S. den 25. oktober 1947 bl. a.: «Jeg mottok Deres brev igår. For tiden er jeg ansatt som dommerfullmektig ved Torridal sorenskriveri og har som følge av dette ikke vært oppmerksom på den rettsak som De nevner i Deres brev. Hadde jeg kjent til at der overhode hersket tvil om likvidasjonens berettigelse hadde jeg selvsagt ikke trukket frem dette tilfelle med Deres mann. Jeg mente meg nettop på den sikre siden i dette tilfelle idet denne «likvidasjon» gjentatte ganger har vært omtalt i dagspressen uten at jeg noensinne har sett noe dementi om at Deres mann ikke skulle har vært angiver. (!!!) Under krigen var Deres mann oppført på angiverlister og omtalt i illegale» aviser, og i det hele den tid som har pågått senere har jeg aldri hørt dette dradd i tvil.»

Daværende dommerfullmektig P. Munthe-Kaas skrev til meg 25. okt. 1947 bl. a.: «Det er lett forståelig at både han og De vil ha en annen oppfatning om hva man forstår med en angiver, enn den som vi jurister idag

må legge til grunn». (Uth. her).

Selvfølgelig har de som har begått dette overlagte sivildrap på min mann bevisbyrden for at han f. eks. var «angiver», hva ingen har godtgjort. Derimot har jeg i denne dokumenterte fremstilling påvist herrenes og hr. M.-K.'s manglende grunnlag for beskyldningen om angiveri..... DERFOR forlanger jeg min soleklare rett, hvis Norge i dag kan kalles rettsstat. — Jeg krever i min skrivelse av 16. okt. 1952 til kriminalsjef Kalltenborn en offentlig og upartisk, rettslig undersøkelse av det grunnlag som man har myrdet Knut Knutson Fiane på! Er dokumenter tilintetgjort, hva jeg ser man trøster seg med må de ansvarlige, f. eks. avdelingssjef Sigurd Baldstad — selvsagt for livet huske hva man bygget en slik forferdelig beslutning eller godkjenning på.....

Herr Munthe-Kaas blander sammen begrepene, når han som svar til dr. Scharffenberg skriver i Morgenbladet nr. 222—1947:

«Krigen har i sannhet kommet oss på avstand når selv hr. Scharffenberg, hvis meninger jeg setter så høyt — vurderer krigens handlinger med fredens målestokk. Han går i sin artikkel den 12. september inn for en offentlig undersøkelse av samtlige (Forts s. side)

Dødsdommen over Ragnar Skancke

RETTELSE fra nr. 12.

I forbindelse med deres tilråding av 13. mai 1940 til garnisonerende off. om avgivelse av æresord — er ekspedisjonssjef Helgerud, sorensskriver Harbeck og regjeringsadvokat Voss omtalt som «gode» nordmenn. Det er selvsagt trykkfeil for: Gode nordmenn, uten forbehold. I forbindelse med adv. Øvergaard's skrivelse til Eidsivating 26. 4. 1948 ang. Skanckes gjenopptagelsesbegjæring, henviser han til at UK i bil. bd. III, s. 11 fastslår at det til tross for prokl. av 7. juni 1940 — («likevel») «utvilsomt var mange som mente at kampen nå faktisk var slutt, og at Norge iallfall stod utenfor», dvs. ikke lenger deltok i krigen».

Øvergaard fortsetter, og her hadde en viktig linje falt ut: «Denne uttalelse burde ha foreligget for «landssvikoppgjøret», fordi domstolene stort sett har vendt det døve øre til, når en tiltalt har gjort gjeldende denne oppfatning, som måtte ha ledet til frifinnelse, hvis der ikke kunne påvises **SPESELL** grunn til å gjøre det uantagelig at DENNE tiltalte hadde hatt en slik oppfatning som UK, har fastslått at MANGE hadde»

Artikkelens siste linjer i nr. 12 skal lyde:

«Jeg (Øvergaard) henviser herom til nåværende oberst (?), da major og stabssjef Erik Quams skrivelse til professor Schnitler av 1942, hvor det bl. a. heter:

«Det syntes klart for oss at regjeringen og K. G. anså kampen for slutt, og at de ikke lenger hadde bruk for sine offiserer». Jeg fortsetter sitatet: «og at disse for resten av krigen kunne anse seg som privatpersoner. Det var således ikke lenger noe som hindret dem fra å gi æresord på ikke noen vis å delta mer i krigen mot Tyskland og reise hjem som privatpersoner og ta seg av sine familier og sine private affærer».

Hverken Eidsivating eller Høyesterett ville gå inn på denne meget viktige skrivelse fra oberst Quam, som klart viser at den i Sverige en tid internerte 1. divisjon mente at krigen mellom Norge og Tyskland var slutt. Skrivelsen er datert 5. april 1942 og er henlagt for den evige

Drepende for Skancke at kapitulasjonsavtalen først ble underslått og siden bortforklart

hvile i Den krigshistoriske avdeling i Forsvarsstaben!

DEN NORSKE «KRIG»-FØRING FRA LONDON ETTER KAPITULASJONEN

Blandt de nye opplysninger som adv. Øvergaard fremla for Eidsivating — forgjebes — den 26. 4. 1948, er følgende megetsigende skriv av 4. april s. å. fra dav. generalmajor Wilhelm von Tangen Hansteen. Det som herr Hansteen har å berette om norsk krigføring fra London er slik at den norske eksilregjering må sies å ha respektert overkommandoens kapitulasjonsavtale med tyskeren: «§ 1.: Samtlige norske stridskrefte — Die gesammten norwegischen Streifkräfte — legger våpenne ned og forplikter seg ikke å gripe til våpen igjen mot Det tyske rike eller dets forbundne så lenge den pågående krig varer».

General Hansteen skriver: «Spørsmålet om påbegynnelsen av aktiv krigføring fra England av under norsk operativ ledelse kan besvares med følgende:

Fra våren 1942 ble det oppnådd at de hemmelige operasjoner på Norge for sabotasje, etterretningstjeneste og for oppbygningen av motstandsbevegelsene i Norge skjedde under FELLEES norsk-britisk ledelse, hvorav det norske element var et kontor under Forsvarets Overkommando. Senere kom et amerikansk element med på linje med de øvrige. De utførende ledd i disse operasjoner var vesentlig norske. Operasjoner under denne organisasjonsform kan antagelig regnes å ha begynt sommeren 1942. Det tok en viss tid å få denne ordning approbert på alle hold og få den etablert, men arbeidet med den ble tatt opp kort etter at jeg var blitt forsvarssjef i februar 1942».

«Andre operasjoner hvori norske stridskrefte deltok stod ellers under operativ ledelse av britene inntil Finnmarks frigjøring var begynt. (Uth. her). Omtrent fra årsskiftet 1944—45 var det på det rene at russene, som vå-

Av Alexander Lange.

re stridskrefte deroppe først ble underlagt, ikke ville fortsette og stilte de norske styrker fritt. Disse fortsatte deretter opprensknings- og forfølgingsoperasjonene etter bestemmelse fra Forsvarets Overkommando i London. Kronprinsen var blitt forsvarssjef fra 1. juli 1944».

Sabotasje, etterretningstjeneste og oppbygging av illegale organisasjoner (og likvideringer) er ikke krig. I en avtale av 28. mai 1941, undertegnet av Eden og Lie, bestemmes at nordmenn tilhørende land-, sjø- og luftstridskrefte stilles under britisk ledelse. Som karakteristikk for ordningen refereres fra avtalens vedlegg IV, art 2: Personer tilhørende de norske luftstridskrefte som tjenestegjør ved det britiske flyvåpen skal, hva enten de tjenestegjør i norske enheter ell. individuelt, være underkastet det britiske flyvåpens disiplin og lov.....». (Jeg bygger på en ubekreftet avskrift NB).

DOMMERNE INSTRUERES OM DEN FORTSATTE KRIG

For å vise at Skancke sto på fast grunn når han hevdet at Norge ikke lenger faktisk og praktisk var krigsdeltager i forræderiparagrafens mening etter 9. juni 1940 — fremla adv. Øvergaard en avskrift av KAPITULASJONS-AVTALEN, hovedavtalen i Trondheim mellom de to lands overkommandoer. Det kjellege for myndighetene, for Riksadvokaten og for våre sivile og militære historikere er at kapitulasjonsavtalen er blitt underslått. Og da den ikke lenger kunne skjules, er den søkt bortforklart. Den lå ikke på Eidsivating's bord da Skancke ble dømt til døden for krigsforræderi. Men den 5. januar 48, før Skanckes skjebne var endelig avgjort, sendte Riksadvokat AULIE et rundskr. til statsadvokatene og til samtlige dommere! om

«Spørsmålet om krig eller fred etter kapitulasjonen i Nord-Norge 1940»

Ordet «fred» er typisk ønsketenkning! Ingen tiltalt har sagt at det var sluttet fred, men at Norge ikke lenger var krigsdeltager i straffelovens forstand. Rundskrivet skulle brukes mot de tiltalte som hevdet dette. — Det bygget på et notat fra oberstløytnant W r e d e H o l m, hva han hadde sagt til general Dietl om fortsatt krig i Narvikområdet på Bjørnefjell. Om denne forhandling uttalte general R u g e som vitne i Skanckesaken at det var på det rene at avtalen i Trondheim var den som skulle gjelde. Wrede Holms meninger og uttalelser var uten betydning vis a vis kapitulasjonsavtalens tekst! Hvorfor sendte ikke Riksadvokaten ut denne, så dommerne og statsadvokatene kunne spare seg å spørre: Visste De ikke? Men i sirkulæret står følgende som viser at det ikke kan være så rart bevendt med Wrede Holms og Riksadvokatens fortsatte krig:

«Generalen har gitt ordre til at avdelingene i Finnmark foreløbig ikke skal demobiliseres fordi generalen frykter for at Russland kan benytte anledningen til å rykke inn i Norge. Generalen må derfor henstille at norske avdelinger foreløbig fortsetter vakt holdet i Finnmark, inntil eventuelt tyske tropper overtar vakt holdet der.

Generalen (Ruge) foreslår som en mulig ordning at tyskerne ikke besetter Finnmark, men at vakt holdet holdes av norske tropper».

Ifølge Wrede Holm skulle man tro at Forsvarssjefen så det som en mulighet at norske tropper i samband med tyskerne bevoktet Finnmark' østgrense mot russisk inn-trengning samtidig som W. H. mener at staten Norge skal være i fortsatt krig med Tyskland! Se også avtalens § 7 om de norske grensepolitibataljoner. Militært å samarbeide med tyskerne ville være krigsforræderi, hvis Norges krig mot Tyskland fortsatte.

Direktør Lorentz VOGT opplyste i Tønsberg Blad 3. juni

1948 at daværende riksadvokat Sven Arntzen hadde utsendt et sirkulære bl. a. til landssvikdommerne hvori et vesentlig punkt i KONGENS proklamasjon av 7. juni 40 ble galt gjengitt, nemlig at regjeringen ville «opprettholde det norske rikets SELVSTENDIGHETSKRIG». Under en rettssak mot cand. jur. Ketil HARNOLL i Oslo byrett 10. — 12. februar 1948 (dommer Juell) kom det til en dramatisk avsløring. Som alle andre tiltalte ble også Harnoll foreholdt denne proklamasjon, som er yndlingsargumentet FOR den fortsatte krig. Han innrømmet at han hadde hørt den opplest over Tromsø radio den 9. juni 1940. Han hadde oppfattet den som regjeringens programerklæring, som den definitive erklæring om at regjeringen oppga KRIGEN som et ledd i dens fortsatte politiske og diplomatiske kamp, og det så meget mer som han hadde vært vidne til at norske tropper ble dimittert, samtidig med regjeringens avreise. — Til overflod hadde han fra justisministerens (Terje Wolds) egen munn, at regjeringen nu ikke lenger hadde bruk for soldater.

Harnoll ble imidlertid satt ettertrykkelig til veggs da dommeren tok frem Riksadvokatens sirkulære og siterte fra proklamasjonen at regjeringen vil «opprettholde det norske rikets SELVSTENDIGHETSKRIG». Harnoll tok med seg UK, bil. bd. II, hvor det står på side 132 hva emigrantregjeringen vil opprettholde: DET NORSKE RIKES SELVSTENDIGE LIV». Akkja! Riksadvokaten hadde denne gang hentet den såre nødvendige krig fra bladet Finnmarkens gale gjengivelse for 12. juni 1940..... En hjelper for riksadvokaten i «rettsoppgjøret» professor og ekstraordinær h.r.dommer ANDENÆS, rykket ut med en redegjørelse, hvori han bl. a. hevdet at feilen ikke hadde hatt synderlig betydning. — Dette er utvilsomt galt, hevder Lorentz Vogt. Kongens uttalelse om «selvstendighetskrig» har vært påberopt i rettssak etter rettssak.....

Den lå også på bordet til Skanckes dommere. —

Leserbrev . . .

Forts. fra side 3

mot Grunnloven eller lovgivning, straffes med bøter eller hefte eller fengsel inntil 10 år.

Foreldesfristen for adgang til å reise straffesak eller avsi straffedom er ikke i noe tilfelle kortere enn 15 år.

Det er på det rene at Høyesteretts medlemmer har vært med på å forfatte, godkjenne og praktisere landsvikloven som strider mot Grunnloven. Grunnloven plikter alle — både Stortinget, Regjering og Høyesterett å bøye seg for. Høyesterett er ikke gransket. Hvorfor? Hva sier Jusitskommiteen?

L. T.

STORTINGSVALGET

Det lakker og lir til Stortingsvalget, og da blir det spørsmål, om hva vi som har fått stemmeretten tilbake skal gjøre. I tilfelle der skulle bli oppstilt kandidater, som for alvor erklærer at de ønsker rettstaten tilbake, og at der er begått urett mot mange tusen bra og fedrelandssindede norske borgere, ja da mener jeg at vi må stemme på dem uten hensyn til hva parti de tilhører, men hvis ikke sådanne blir oppstilt, så kan vi bedre sitte hjemme på valgdagen. Der kan nemlig ikke bli tale om noen rettstat for et stortingsfletall erkjenner, at her er begått urett.

Her er en del lidelsesfeller som ikke holder avisen, og det er ikke bra for de setter seg selv utenfor og blir ikke med i den kampen som engang skal vinnes. At holde avisen er en passiv men meget effektiv måte at kjempe på.

«Folk og Land» er ikke et blad for dem som er dømt etter landssvikloven, det er et blad for alle ærlige og sannhetssøkende mennesker i dette land, for folk som vil at Grunnloven og Folkeretten igjen skal gjøres gjeldende, som det er nu kan det bli: i dag meg i morgen deg. De som fortsetter at støtte opp om landssvikloven har ingen moralsk rett til å protestere, om de skulle bli rammet av en annen grunnlovsstridig lov, regjeringen kan bare le av dem.

Ibsen har sagt: «Der går en nemessi gjennom livet, at unngå den er ingen givet». Det har vært sagt at sannheten taper alltid, når den kommer opp i mot makten, men det har nu aldri noen sinde hendt at den sterke er sterk bestandig.

T.

ET FORSLAG

...NS-folkene utførte under krigen en stor gjerning gjennom administrasjonen av kommuner og fylker. Det er naturligvis ikke slik som de andre sier at vi gjorde bare galskaper. Var det ikke en oppgave for Forbundet å få istand et sammendrag av all den positivt, nyttige virksomhet vi drev rundt om-

Fra en av våre danske lesere har vi fått dette dikt:

Knut Hamsun

*Den Norske Skjald, vor Samtids største Digter
som fik Nobel-Pris for sin «Markens Grøde»,
som elsked Mennesker — dog ej de Røde —
og højt stod over Uslingers Conflicter. —*

*Den gamle Mand de plaged råt tildøde,
sådan som Pøblen sine Stormænd svigter,
når «Frihed» fritæ'er friheds-Plebs for Pligter;
«kompakt Majoritet» kan alting øde.*

*Hvad skønned Raket på hans Poesier?
det ønsker Andsværk knust af Råheds Magt.
Den gamle blev på Gamlehjemmet bragt,
men skrev sin stolte «På gjengrodde Stier».*

*Hvad «Norge» gjorde mod den gamle Stormand,
med Blusel burde bøje hver en Nordmand.*

Bror Vægge.

kring i vårt land. Det var vanskelige tider, men likevel var det ikke småtterier vi fikk utrettet og fikk tatt vare på. Hvor mange kommuner gjorde vi ikke om fra fallittboer til velstandskommuner osv.

Kunne ikke Forbundet enten direkte eller gjennom en gymsvulstmann foranstalte en slik oppgave eller oppsummering. En slik oppgave ville bli en mektig dokumentasjon over vår byggende virksomhet i disse år.

Tidligere ordfører...

STORTINGSVALGET

Om et halvår har vi stortingsvalget. Og vår stillingtagen til valget er vel nu klarnet. Jeg har lagt merke til at det redaksjonelt i vårt blad har vært en viss interesse for start av et nytt parti, hvor vi kunne nytte våre stemmer. Et samlende parti for alle sunt tenkende og nasjonalsinnede. Hvor de personlige maktposisjoner kom i bakgrunnen for det samlede folks interesser. De mange politiske partier i dag danner jo springbrett for så mange politiske orgjerrigheter. Et slikt stort samlende parti ville jo ikke danne basis for et utall av slike strebere. Men det ville ta kampen effektivt med de himmelstormende samfunnsreformatorer vi har i dag.

Men det ser ikke ut til at vi kan få dette nye parti til dette valg. Og vi får innrette oss deretter. Stillingen ved dette valg vil kanskje bli at stemmetallet for arbeiderpartiet + kommunister blir omtrent likt med de samlede borgerlige partiers. Det er da lett å forstå at om vi samlet ga en av gruppene våre stemmer ville denne gruppe gå av med seieren. Jeg er ikke så sikker på hvordan vi skal opptre. Personlig er jeg i øyeblikket mest stemt for at vi skal holde oss borte fra valget. Selv om arbeiderpartiet er det, som sterkest har gått i mot vår rett, så har heller ikke de andre partier gjort seg fortjent til vår hyldest. I den senere tid har riktignok bondepartiet ved flere stortingsmenn vist seg litt

mer forståelsesfullt enn de andre. Men det er ikke partiet men de enkelte personer som har trådt fram. Hvor gjerne ville jeg ikke ha gitt hr. Moseid min stemme. Hvis bondepartiet med styrke og kraft erklærte at det ville gå rettens vei, tror jeg vi burde gått inn for partiet. Men det er vel for meget å håpe. Så foreløpig får vi ta sikte på å neglisjere valget. Eller hva mener andre?

R.

(Farmand 9-53)

I et brev til redaksjonen fra en frontkjemper heter det:

«Jeg er enig i at vi er mange med delvis samme interesser og problemer. Det hele er basert på at vi har foretatt oss noenlunde de samme ting på samme tidspunkt, — og at vi til slutt led samme skjebne. Imidlertid var forutsetningene for den enkelte opprinnelig svært forskjellige, og det er vel neppe overdrevet når jeg sier at den politiske bakgrunnen for f. eks. fronttjenesten var så vidt forskjellig at et politisk samarbeide var helt umulig. —

— Jeg finner derfor Folk og Land for å være et lite egnet organ for frontkjemperne. Folk og Land er, som 3. Mai var, en politisk fadese — og vil derfor aldri kunne bli mitt organ, og følgelig kan jeg heller ikke finne min spalte i denne avisen». —

—
Det er riktig som innsenderen sier at det var de forskjellige motiver som drev den enkelte til å ta sitt standpunkt og bli frontkjemper. — Og det er riktig at det van-

EPLETRÆR

av Gravenstein på E. M. I og IV. James Griewe og Cox Pomona på E. M. I og frøstamme til salgs.

ANDERS HAFSKJOLD,
Lier. Telefon Drammen 6295.

DA Jaltaoverenskomsten ble fastlagt i enkeltheter i Potsdam, spurte millioner av Hitlers motstandere i Tyskland om, hvilken forskjell det egentlig var på demokratisk utenrikspolitikk og Hitlers metoder. Anden fra Jalta overgikk ennå den anden fra Versailles, sier dr. Paul Sethe i sin bok «Schicksalstunden der Weltgeschichte».

GRIBBENE KOMMER!

«Situasjonen begynner å minne om månedene før okkupasjonen. Nøyaktig for 13 år siden — i mars 1940 — kom en rekke internasjonale storjournalister til Oslo. Som gribbene som lukter det neste offer, flokket de seg for å undersøke hvor stor forståelsen var og hvor sterkt forsvaret var i Norge. De ble forferdet over begge deler. Store amerikanske presseorganer sender nu sine representanter til Oslo for å høre hva i allverden Stortinget mener med å vedta en slik permanent prislov. Hvis noen synes at sammenligningen er hårtrukket, vil vi svare at en permanent prislov for Norge vil koste landet like meget som okkupasjonen».

(Farmand 9-53)

skelig kan finnes et politisk grunnlag for frontkjemperne i samles på i dag. Men det er da heller ikke meningen med avisen eller spalten at den skal virke politisk samlende.

For å ta avisen først: Oppgaven er på den ene side å peke på og søke å rette opp igjen den store urett som er begått, på den annen side å orientere i det som foregår rundt om i verden i dag og da fortrinnsvis behandle det som den norske pressen helst tier med. —

Og så frontkjemperspaltene: Den skal ikke være annet enn det som før er sagt den skal være, nemlig kontaktpunktet for frontkjemperne.

Vi tror ikke at noen frontkjemper har noen større lyst på å delta i dagens politikk, hverken på den ene eller annen side, men vi mener at frontkjemperne har så mange felles interesser som bør både belyses og ventileres og som ikke har noe med politikk å gjøre.

Det er hevet over tvil at det er et behov til stede for samlende meningsutveksling, og dette behov kan vanskelig dekkes på annen måte enn gjennom uforpliktende samlings om en avis som gir spalteplass for stoff om og for frontkjemperne. En spalteplass ingen annen avis i landet kan gi.

Red.

Skrivemaskiner

Et mindre parti Rheinmetal Portable med koffert og 1 års garanti ankommet. Pris kun kr. 562,—. Avbetaling innrømmes.

SVERRE JACOBSEN
Ilseng.

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2. Tlf. 44 36 99.

VEKKERUR

Kr. 19,—, 21,75, 23,75, 25,75, 28,50. Beste kvalitet. Jung-hans rød, grønn, blå og gul. Sendes mot oppkrav.

Urm. R. GJESSING
Drammen.

BØKER

Bestilling på litteratur av enhver art — også utenlandsk, mottas. Forespørsler besvares omgående. Hurtig ekspedisjon. Portofri forsendelse. Råtebetaling om så ønskes.

P. THJØMØE

Bokagentur

Boks 122. - Stavanger - Tlf. 21133

TIDLIGERE NS-EMBEDSMANN

(enkemann)

ønsker å leie 1 à 2 umøblerte værelser i Oslo eller omegn. (Helst ikke over 5 mil fra Oslo). Er meget ute på reiser, men ser gjerne at han kan få ordnet med dagens vanlige kost når han er hjemme. Bill. mrk. «God kommunikasjon med Oslo» til eksp., Kierschowsgt. 5 — Oslo.

FRUKTTRÆR TILSALGS

Busker og roser, sokneprest ANDERSENS planteskole, Ski.

FOLK og LAND

kr. 4,00 pr. kvartal, kr. 8,00 pr. halvår, kr. 16,00 pr. år. Benytt postgiro nr. 164 50.

Min inderlig kjære hustru

Margot Juditha

Lund

f. Lund

sovnet stille inn påskemorgen og ble kremert i Trondheim 10 ds.

Uthaug 12. april 1953.

Harald Lund.

Det ble for varmt for ham

Dansk FN-delegert trådt tilbake

Den danske FN-delegerte — 9. aprils-forsvarsminister Alsing Andersen, er plutselig trådt tilbake, forteller «Revision». Det har selvsagt ikke vakt noen oppmerksomhet i den danske presse som er like ensrettet som den norske, men oppsiktsvekkende er det allikevel.

Allerede 15. november f. å. gjorde Erik Midtgaard i «Øieblikket» i et åpent brev til Trygve Lie oppmerksom på Alsing Andersens forhold med utgangspunkt i den anklage for landsforræderi — «som han hadde fundet det passende at lade ubesvaret». Midtgaard konkluderte med at han derved hadde stemplet seg som skyldig og ikke lenger var verdig til å bekle en post i FN. Etterat brevet var utsendt på dansk, ble det oversatt til engelsk og tilstillet alle faste delegerte for landene utenfor jernteppet. Hermed var hans dager i FN talte. «Det ble talt om ham, det er nok blitt tomt omkring hans benk, ubehagelig hvisken i krokene, direkte krav fra kompetent side: Anlegg renssessøksmål, eller De blir smidt ut. Men Alsing Andersen turde ikke ta stormen».

Det landsforræderske lig-

ger i, skriver «Revision» at endel av de samme personer, deriblandt Alsing Andersen — etter 5. mai 1945 var for feige til å vedstå seg sin politikk før 9. april, den 9. april og under besettelsen og istedet med tilbakevirkende straffelover, lovbrudd og terror bragte snesetusener i ulykke bare for å redde seg selv. Det er her fingeren skal settes, sier bladet, når det er tale om landsforræderi, idet det vel må kunne kalles landsforræderi å behandle en stor del av landets befolkning på den måte og bringe skjendsel over landet. Her er det grunnlag for flersprogede anklager for FN, og de vil også bli fremsatt. Landets fremtid avhenger av en ordning av disse forhold. Personer, i dette tilfelle Alsing Andersen, som handlet som skjedd, er naturligvis istand til å gjenta en slik handling hvis de personlig kan ha fordel av det. — Det er denne uhyggestemning som i dag hviler tungt over Danmark, slutter «Revision».

Vi kunne være tilbøyelig til å trekke visse sammenlikninger med forholdene i Norge. De kan alle sammenfattes i det ubesvarte spørsmål: Hvorfor skjøt ikke Måkerøy?

Flengende kritikk av den britiske politikk ved Norges-felttoget

I en omtale av den offisielle britiske beretning om Norges-felttoget av dr. Derry — retter den verdenskjente britiske militærforfatter, B. H. Liddel Hart i The Listener en skarp kritikk mot den britiske regjeringens politikk før tyskerne besatte Norge. Han skriver at de fakta dr. Derry legger frem gjør det nødvendig med en radikal revisjon av det bilde den britiske regjeringens talsmenn og propaganda gav dengang, og også av det bilde de britiske anklagere gav under Nürnberg-forhørene etter krigen.

Det førstes usannhet er forståelig på bakgrunn av krigen, men den fremstilling det fikk i Nürnberg er i virkeligheten langt verre, og vil dessverre gi Kontinentets kritikk av det britiske hykleri altfor stor berettigelse.

Det er liten trøst i at våre franske allierte hadde enda mindre skruper med hensyn

til aggressive aksjoner, sier Liddel Hart som konstaterer at de britisk-franske planer var preget av en usedvanlig hårdhudet mangel på hensyn til de lidelser som ville bli påført de skandinaviske folk.

I neste nummer av bladet bringer vi B. H. Liddel Harts artikkel i sin helhet.

Fianesaken . .

(Forts. fra side 5).

«likvideringer» under krigen».

Overrettsakf. Munthe-Kaas blander som så mange andre den daværende krig ute i verden sammen med okkupasjonsstilstanden i Norge dengang min mann ble snikmyrdet. Mord med «riktig» politisk etikett blir ikke regulær krigshandling og okkupasjon blir ikke krig, selv om også M.—K. påstår det. —

NEMESIS

I. RØDE KORS

Ved Røde Kors-konferansen i Toronto for en tid siden påstod representantene fra landene bak jernteppet at Røde Kors ikke vil kunne foreta noen upartiske undersøkelser — — — Og de har muligens rett, ti vår erfaring går ut på at det norske Røde Kors etter 1940 har opptrådt meget partisk, hvilket de også fikk høre ved kongressen i Stockholm i 1947.

Men hvor har jernteppelandene fått mistanken sin fra? De dømmer sikkert ut fra hvad Det norske Røde kors så skremmende har gjort — f. eks. dømt norske frivillige sykepleiersker fordi de hjalp de sårede og syke på Østfronten og det sendte pakker til de politiske fanger i Tyskland, men neket å sende til de politiske fangene i de norske konsentrasjonsleirene fra 1945. Altså til dem som brøt folkerettens klare bestemmelse ble der sendt pakker (bruddet på bestemmelsene skyldes muligens at de ikke var opplyst om folkerettens klare ord), men til dem som fulgte folkerettens bestemmelser nektet de å sende noe. Og ikke løftet de herren i Røde kors en eneste liten finger for å hjelpe de søstrene som satt som fanger fordi de sitt røde kors-søstreløfte tro, meldte seg til fronttjeneste i årene 1941—45 — nei, man har rett til å framkaste tvil om i allefall Det norske Røde kors' upartiskhet. — — Nemesis.

II. ODELSRETTE

I dag vil det vel neppe nytte for bøndene å protestere mot lover som vil svekke og tilslut helt oppheve odelsretten (allerede forutsagt av undertegnede da arbeiderpartiet omkring 1930 begynte å vokse på grunn av de belønninger et hvert medlem av partiet — om det bare satt ved makten — ble forlenet med — på de grunnlag at det er brudd på Grunnloven.

Nå vil man ha rett til å si — aha, mine herrer! Når det gjelder eders eget skinn — deres hellige (ikke i odiøs betydning) Skog og Jord — da er dere Grunnlovens voktere. — Men da det gjaldt noe av det helligste i ethvert samfund — rettssikkerheten, å være gitt tilfældighetene i voll — ved å oppheve Grunnlovens klare bestemmelser om å gi en lov tilbakevirkende kraft — (ja det spør om ikke avstemningen talte hele ⅔ av forsamlingen og derfor er opphevet?) — da deltok de

Svensk svar . .

(Forts. fra side 1)

det måtte da også konstateras, att de, som under okkupationsåren följde en annan väg, gjorde det av motiv, — som voro lika hedervärda och lika äkta som motståndsrörelsens. Italiens nuvarande försvarsminister, Pacciardi, var aktiv medkämpe på de rödas sida i Spanien och kämpade alltså öppet mot sitt eget lands soldater. Denna man, som i teknisk mening måste stämplas som landsförrädare, är i dag accepterad av världsdemokratien och sitter som främsta målsman för Italiens försvar. Den 20. juli i Tyskland är ett begrepp, som på den demokratiska sidan börjar omstrålas med ett heroiskt skimmer. Revoltens män stodo i förbindelse med fienden, lämnade ut försvarshemligheter till fienden och sökte störta sitt lands regering i samverkan med fienden. Det är i dag straffbart att kritisera dessa uppenbara landsförrädare i det demokratiska Tyskland. N.S-folket i Norge har aldrig gjort vad dessa män gjorde. De ha aldrig kämpat mot norska soldater. De ha icke utlämnat hemligheter till fienden. De samverkade med fienden endast så långt de därmed trodde sig tjäna det härtagna Norges sak bäst.

De voro också förbundna med Tyskland genom en viss ideologisk gemenskap, på samma sätt som 20. juli-männen i Tyskland eller Pacciardi i Italien kände sig förbundna med demokratierna i en gemensam politisk övertygelse. Är sådan samverkan en lovlig sysselsättning, när det sker i demokratiens interesse, men ett brott, när det sker mot demokratien? Den frågan har ännu aldrig klart besvarats från de herrer, som togo makten i maj 45.

I detta sammanhang skulle jag vilja rikta en fråga till ansvarliga demokratiska myndigheter: Vill Ni i dag rekommendera åt østfolken att med alla medel sabotera de härskande kommunistiska myndigheterna, även om detta skulle betyda massdeportering av det egna landets invånare till det inre av Ryssland och Sibirien? Vem som helst inser, att en sådan rekommendation vore ansvarslös. Västern kan i dag icke skydda dem, som en dylik propaganda skulle bringa i olycka.

Vi svenskar ha ingenting i slaktningen av Grunnloven. . . Nemesis! R. R.

upplevt, säger man i stortin- get. Det är kanske en smula överdrivet. Före maj 45 föreföll Sverige vara rätt bra att ha för allsköns norska flyktingar. Då var det annat ljud i skällan. Ha vi emellertid inte varit inblandade, så äro vi heller icke gripna av samma snedvridande känslor och komplex som de inblandade. Att man i rättsoppgöret rört sig med känslor är uppenbart. Det är icke samverkan med tyskerna som sådan — som man straffat. Då skulle ju alla de män med biskop Berggrav i spetsen, vilka samverkade med tyskarna i administrationsrådet, också ha straffats. Nei, det är folk med en avvikande trosbekännelse som man särskilt velat åt. Det är detta, som ger rättsoppgöret dess motbjudande karaktär. Är samverkan med tyskarna under okkupationen att ha svikit, då sitta många landssvikare i dag i ledande ställningar i Norge. Nej, att ha svikit är att ha haft en annan politisk övertygelse än de härskande. Det norska rättsoppgöret har gällt dem, som svikit demokratien, icke dem som svikit Norge.

Kampen mot rättsoppgöret är en kamp för trosfrihet. Med beundran ha vi lyssnat till Moseids orädda kamp i stortingsdebatten. Det är begripeligt, att man kände sig illa til mods när Dreyfus nämndes. Och liksom den kampen icke bilades, innan den förts till slut, skall det icke bli ro kring rättsoppgöret, innan den ostridliga sanningen bivitt erkänd. De fängslades, de torterades, de utblottades, de avrättades icke för att de sveko Norge i farens stund utan därför att de hade mod at följa sin övertygelse, att bekänna en annan tro, också när vinden vände och nederlagets skugga föll tung över dem.

Per Engdahl.

FOLK og LAND

Utkommer hver lørdag i Oslo
Redaksjon: Postboks 1407, Oslo.
Telefon 55 76 56

Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5
Oslo — Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 16, pr. år, kr. 8, pr. halvår.
I nøytralt omslag kr. 30,— pr.
år, kr. 15,— pr. halvår.

Sverige, Danmark: Kr. 20, pr. år,
kr. 10 pr. halvår.

Utlandet forøvrig: Kr. 24, pr. år,
kr. 12, pr. halvår.

Annonsepris: 32 øre pr. milli-
meter over en spalte.

Løssalgpris: 40 øre.

Bruk postgironr. 16450

Sambandstrykkeriet A-S — Oslo